

UN Međuagencijska radna grupa o nasilju nad djecom

Agenda za akciju

Snažno podržavamo poziv generalnog sekretara Ujedinjenih nacija Antonija Gutereša (António Guterres) za zaštitu prava djece i očuvanje njihovog blagostanja tokom pandemije kovidom-19.

Pandemija izazvana virusom kovid -19 je povećala ranjivost djece koja su već bila u riziku jer je rastuća ekonomski uticij povećao opasnost od prisilnog dječijeg rada, dječijih brakova, trgovanja djecom, seksualnog iskorištavanja, regrutovanja u kriminalne grupe i naoružane grupe i snage.

Ograničavanje kretanja, gubitak prihoda, izolacija, prenapučenost i visok nivo stresa i anksioznosti dodali su nove nevidljive grupe djece u riziku koja doživljavaju i prisustvuju fizičkom, psihološkom i seksualnom nasilju i zapostavljanju kod kuće.

Pojavljuje se sve više dokaza da se nasilje nad djecom povećalo i to u različitim oblicima, od nasilja u porodici i zlostavljanja do korištenja sile od strane policije u uspostavljanju režima karantina koje se naročito odražava na djecu na ulici. Prema riječima generalnog sekretara UN-a: "Ono što je počelo kao rizik po zdravlje pretvara se u široku krizu poštovanja prava djeteta."

Međuagencijska radna grupa Ujedinjenih nacija o nasilju nad djecom poziva vlade, međunarodnu zajednicu, civilno društvo, institucije koje štite ljudska prava, privatni sektor, sindikate i vođe u svim oblastima da omoguće zaštitu prava djece postignu i multi-sektorski odgovor na kovid-19 u tri pravca:

VIŠE INFORMACIJA

Osigurati da se razvrstaju informacije o grupama i polu djece kada se primijeti da dolazi do smanjenja ili povećanja nasilja nad djecom. Ovako razvrstane informacije moraju se koristiti da bise donijele valjane odluke o ovim pitanjima.

Ovo takođe treba da uključi i srednjoročne i dugoročne posljedice po zdravlje i socijalizaciju uzrokovane uspostavljanjem karantina. Sveobuhvatno prikupljanje informacija, analiza i korištenje podataka o ugroženosti i otpornosti dobnih grupa i polova vezano za kovid-19 mora da se nađe u politikama koji predstavljaju efektne odgovore na pandemiju koji uobziruju i rizike koje sa sobom ti odgovori nose.

Obavijestiti djecu na djeci prilagođen način i na jeziku prilagođenom uzrastu o efektima i odgovorima na kovid-19. Slušati i učiti od djece o njihovim iskustvima vezanim za trenutni odgovor na kovid-19. Sarađivati sa grupama i organizacijama civilnog društva koje su već provele istraživanja sa djecom i koja planiraju više konsultacija sa djecom diljem svijeta.

VIŠE SOLIDARNOSTI

Zajednički angažman na zaštiti djece može donijeti više jedinstva među ljudima. Održati ili povećati podršku zemljama u razvoju sa posebnim fokusom na sisteme socijalne i zaštite djece a posebnu pažnju obratiti na djecu u riziku. Podržati moćnu ulogu koju djeca i adolescentski mogu da imaju u održavanju duha zajedništva. Oni tu ulogu odavno demonstriraju kroz volontiranje u zajednici, u borbi protiv stigmatizacije, ksenofobije i diskriminacije onlajn.

VIŠE AKTIVNOSTI VEZANIH ZA PRAVA DJETETA I VIŠE MULTISEKTORSKIH AKTIVNOSTI

Naredne tačke su međusobno povezani dijelovi zaštite dječijih prava i multisektoralni okvir za akciju za djecu. Sve odluke i aktivnosti koje se tiču djece treba da se vode principom najboljeg interesa djeteta iz Konvencije o pravima djeteta kao i međunarodnim obavezama u zaštiti ljudskih prava koje su države preuzele te preporukama međunarodnih i regionalnih mehanizama zaštite ljudskih prava.

ODMAH

-Nasilje nad djecom

Obezbjediti da se esencijalne usluge zaštite djece prepoznaju kao one za spasavanje života i da se pružaju svoj djeci i tokom karantina, zatvaranja zemlje i ostalih vrsta ograničavanja kretanja. Povećati izdvajanja za usluge dječijih linija za pomoć kao i za usluge koje se tiču nasilja baziranom na polu. Ove usluge moraju imati povećanu mogućnost odgovora i zaštite svejdoka ili žrtava nasilja koje se mogu naći u situaciji da su tokom policijskog časa zatvorene za napadačem. Proširiti kampanje i edukaciju javnosti o nasilju nad djecom kao što su savjeti za roditelje da bi se spriječilo ugrožavanje i loš tretman djeteta, o znacima koji ukazuju na nasilje kod kuće, kako pristupiti vezanim uslugama i kako komšije ili prijatelji mogu pomoći osobi koja je izložena zlostavljanju.

-Učešće djeteta

Kroz dijalog i konsultacije omogućiti da se čuje mišljenje djece i da se njihovo mišljenje uzima u obzir prilikom donošenja odluka u toku pandemije. Djeca mogu koristiti digitalne tehnologije da podrže jedni druge, razmjene stavove i identifikuje propuste u odgovoru vlada. Djeca i mladi će se susresti sa potpuno novom realnošću nakon što ova kriza prođe i njihova budućnost izgleda neizvjesna. Samim tim oni moraju biti dio odgovora i rješenja.

-Pristup računaru i internetu

Povećati dostupnost i uticati na smanjenje cijene interneta, posebno u uslovima potpunog zatvaranja zemlje da bi se omogućio pristup obrazovanju, poslu i informacijama koje se tiču kovid-19. Internet je važan da bi djeca nastavila svoje obrazovanje. Potencijalne mjere u ovom pravcu su finansijski paketi da bi se poboljšala veza, internet paketi i podsticaji u oblasti tehnologije, izdavanje uređaja na revers i obezbjeđivanje linija za pomoć koje se tiču korištenja tehnologije.

-Zaštita onlajn

Poruke o bezbjednom i odgovornom ponašanju onlajn i podrška djeci da razviju digitalne vještine su od ključne važnosti. Ovo treba da bude kompletirano dodatne aktivnostima na redovnom pregledu sadržaja i prijavljivanju govora mržnje i ostalih sadržaja koji mogu škoditi djeci. Treba pripremiti adekvatan odgovor na onlajn nasilje koji uključuje vodič i alate za roditelje i staratelje kako da odgovore i prijave neadekvatan sadržaj, kontakte i ponašanja onlajn. Potrebno je ažurirati trenutne politike zaštite na internetu i obrazovne institucije informisati o rizicima koje nosi školovanje putem interneta. Privatni sektor treba da preduzme mjere iz svog domena rada – alate za kontrolu od strane roditelja, verifikaciju uzrasta, siguran dizajn programa, raznolikost prema uzrastu, šifre za pristup, mogućnosti blokiranja, filtriranja a sve to da se spriječi pristup djeci koja nemaju dovoljan broj godina da ne bi bili izloženi neprimjerenom sadržaju i uslugama.

-Mentalno zdravlje

Obezbijediti praktičnu podršku roditeljima i strateljima koja se tiče i toga kako razgovarati o pandemiji sa djecom, kako da upravljaju svojim mentalnim zdravljem i zdravljem svoje djece, te im obezbijediti alate da pomognu djeci u učenju. Potrebno je upoznati zdravstvene i socijalne radnike te nastavnike kako kovid-19 utiče na blagostanje djece. Potrebno je razviti njihove vještine da sa djecom razgovaraju o anksioznosti i nesigurnosti.

-Alternativna briga

Osigurati da alternativna briga za djecu funkcionira neometano tokom zatvaranja, karantina i drugih ograničenja. Obezbijediti ciljanu podršku prelaznim centrima za brigu, uključujući hraniteljske porodice da bi mogle pružiti adekvatnu emotivnu podršku djeci i obezbjedile adekvatnu brigu. Izbjegavati smještanje djece u domove i dati prioritet zbrinjavanju kod srodnika.

-Upravljanje pojedinačnim slučajevima

Uspostaviti mehanizme koji omogućavaju da se u zajednicama koje se suočavaju sa ograničenim kretanjem i dalje pruža holistička briga o djecu koja su suočena sa nasiljem. Obezbijediti trening i podršku profesionalcima koji vode pojedinačne slučajeve i postojećim linijama za pomoć u vezi kovida-19. Potrebno je naći način da voditelji slučajeva/službenici prate dijete ukoliko su redovne posjete kućama onemogućene.

Djeca lišena slobode

Osloboditi djecu od svake vrste pritvora i gdje god je moguće redukovati broj djece lišene slobode tokom pandemije da bi se smanjila mogućnost zaražavanja zbog velikog broja prisutnih osoba. Spriječiti hapšenja i lišavanja slobode djece koja krše propise vezane za kovid-19. Zaustaviti zatvaranje djece migranata i njihovih porodica te osigurati da se dijete uhapšeno ili zadržano odmah vrati porodici.

-Dječiji rad /trgovina ljudima

Obezbijediti ciljanu ekonomsku pomoć, uključujući i isplatu novca za zajednice sa niskim prihodima kako bi se pomoglo siromašnim i ostalim ranjivim kategorijama da obezbijede osnovne potrebe bez da se okrenu prisilnom dječijem radu i dječijem braku. Osnažiti koordinaciju između resora, kao i među relevantnim akterima odgovornim za provođenje ciljeva održivog razvoja, kao što je Alijansa 8.7. Takođe treba duplirati napore da se preveniraju, identifikuju, i razriješe slučajevi dječijeg rada poklanjajući posebnu pažnju rastućem riziku od trgovine djecom.

-Djeca u humanitarnoj potrebi

Obezbijediti pritupe adekvatnoj emotivnim, finansijskim i materijalnim resursima za roditelje i staratelje koji su posebno ranjivi ili izloženi bolesti. Obučiti zdravstvene i prosvjetne radnike o rizicima u dječijoj zaštiti i identifikovati alternativne psiho-socijalne mehanizme podrške i edukativne aktivnosti. Prikupiti podatke i podršku od članova zajednice, uključujući tradiciionalne i religijske vođe, vezano za pripremu i provođenje poruka namijenjenih djeci kao i strategija u zajednici koje promovišu zaštitu djeteta, prevenciju rizika kao i o postojećim referalnim mehanizmima. Obezbijediti sigurnost za djecu koja se nalaze u prenapučenim prijemnim centrima ili sličnim objektima.

-Djeca i oružani konflikt

Pridržavati se poziva generalnog sekretara UN-a o prestanku borbenih dejstava. Obezbijediti otvoren pristup humanitarnim radnicima tako da bi mogli doći do djece i porodica obezbjeđujući im hranu, zdravstvenu zaštitu, vodu i sanitacije. Izbjegavati sprečavanje ljudi u potrebi da dođu do ovih usluga. Zatvaranje granica organizovati tako da porodice i djeca koja bježe iz zone konflikta i od progona imaju mogućnost da traže azil a da interno raseljena lica mogu neometano da prelaze u bezbjednije dijelove teritorije.

- Društvena kohezija

Preduzeti akcije protiv rasizma i ksenofobije koje se mogu javiti među određenim grupama a koje se mogu povezati sa kovidom-19. Ovo, na primjer, može podrazumijevati dijeljenje provjerenih informacija o prirodi virusa i načinu širenja ili praćenje govora mržnje i vezanih aktivnosti.

SREDNJOROČNO I DUGOROČNO

-Prelazni period

Prioritetno organizovati usluge namijenjene djeci kako zatvaranje područja jenjava. Nastaviti sa obrazovanjem, programom pravilne ishrane, brige za majke i novorođenčad, imunizaciju, uslugama seksualne i reproduktivne usluge zdravstvene zaštite, tretmane HIV-a, zaštitu mentalnog zdravlja i psihosocijalnu zaštitu. Provesti aktivnosti u zajednici tako da niti jedno dijete ne ostane bez obrazovanja i adekvatne zaštite. Osigurati društveni dijalog sa vladama i predstavnicima sindikata i poslodavaca koji će za rezultat imati snažne politike zasnovane na konsezzusu i koje će služiti onima koji ih najviše trebaju. Identifikovati najranjiviju djecu i podržati njihove porodice sa ciljanom ekonomskom asistencijom koja uključuje novčanu pomoć, podršku u ishrani i pristup zaposlenju i drugim izvorima prihoda.

-Fiskalne politike i budžeti

Preformulisati društvene prioritete i razviti strateški plan za buduće javne usluge, posebno u oblasti socijalne zaštite i zaštite djece. Smanjiti nejednakosti da bi se osigurala održivost javnih finansija i samoodrživost te da se bi se izgradio odgovor na buduće državne ili globalne krize.

POZIV NA AKCIJU

Globalna kriza traži globalni odgovor. Solidarnost, saradnja i multilateralizam su potrebni sada više nego ikada.

Situacija poziva na snažnu mobilizaciju vlada, bilateralnih/multilateralnih donatora, civilnog društva i privatnog sektora da:

- **Sačuvaju socijalnu, zdravstvenu i dječiju zaštitu, obrazovanje;**
- **Osiguraju da su djeca zaštićena i da im je omogućen razvoj i napredak do punih potencijala kada se ova kriza završi;**
- **Dostignu ciljeve Agende održivog razvoja.**

Mi, svi zajedno, moramo osigurati da su djeca uključena u sve aktivnosti kao odgovor na kovid-19 i na oporavak koji slijedi tako da ni jedno dijete ne bude izostavljeno i ne nazaduje.